

Řešení:

EXPERT

1. Kdy zahájila svou činnost Hypoteční banka markrabství Moravského?

a) V průběhu 19. století se ze strany zemědělských podnikatelů významně zvýšily požadavky na levný a dlouhodobý úvěr. Již v roce 1844 proto podal Hugo kníže Salm první návrh na zřízení „stavovského úvěrního spolku“, jenž by členům poskytoval hypoteční úvěr. Tento, ale i jiné pozdější návrhy narazily na nepochopení ze strany rakouské vlády. Teprve až v roce 1875 souhlasila s vytvořením Hypoteční banky markrabství Moravského podle návrhu moravského zemského sněmu.

2. Kde se v Brně nalézalo první sídlo Hypoteční banky markrabství Moravského?

b) Banka zprvu začala úřadovat v Kounicově paláci na Velkém náměstí, jenž stál v místech pozdější budovy Moravské banky (dnes Komerční banky). Jen o rok později přenesla své sídlo do nově postaveného Nového zemského domu.

3. Kdo byl v pořadí druhým vrchním ředitelem Hypoteční banky markrabství Moravského?

a) Johann Gregor Mendel (1822–1884) – mnich a následně opat augustiniánského kláštera ve Starém Brně, který se věnoval studiu matematiky a přírodních věd a stal se zakladatelem genetiky. Zároveň byl v letech 1876–1881 náměstkem vrchního ředitele a v letech 1881–1883 vrchním ředitelem Hypoteční banky markrabství Moravského.

4. Kdy zahájila svou činnost Zemědělská banka markrabství Moravského?

c) Od roku 1889 působila v Čechách Zemská banka království Českého, která poskytovala úvěr komunální, meliorační a železniční a zároveň i běžné bankovní služby, jako bylo přijímání vkladů. Právě její vzor stál u myšlenky na zřízení Zemědělské banky markrabství Moravského. Na rozdíl od ní se ale měla soustředit jen na emisní činnost, tzn. Povolování úvěrů na základě vydaných vlastních cenných papírů. Právě proto byla od počátku na rozdíl od svého pražského protějšku finančně slabá. Teprve až v roce 1922 byla oprávněna (resp. Hypoteční a Zemědělská banka moravská) přijímat vklady.

5. Kdo byl autorem paláce Hypoteční banky markrabství Moravského?

c) V roce 1896 se ředitelství banky rozhodlo postavit si vlastní účelovou budovu. Proto byl zakoupen stavební pozemek naproti Německému městskému divadlu (dnes Mahenovo divadlo). Práce na projektu byla v roce 1897 zadána staviteli Antonínu Tebichovi (1853–1935) a stavební práce firmě Antonín Jelinek a Karel Biberle.

6. Ve kterém roce vznikla Hypoteční a Zemědělská banka moravská?

a) Od svého vzniku v roce 1896 byla Zemědělská banka markrabství Moravského řízena ředitelstvím Hypoteční banky markrabství Moravského. Obě banky sídlily v jedné budově a každá z nich měla svou agendu, ale ty byly striktně odděleny. O sloučení obou institucí se proto hovořilo již od konce

OBJEVTE SVĚT PENĚŽ A EKONOMIKY v Návštěvnickém centru ČNB

19. století. K tomuto kroku se však dospělo až v roce 1922, kdy byla nařízením vlády přetvořena Hypoteční banka markrabství moravského na Hypoteční a Zemědělskou banku moravskou. Její ředitelství pak mělo spravovat Zemědělskou banku až do úplné likvidace.

7. Likvidaci které banky provedla ve 20. letech Hypoteční a Zemědělská banka moravská?

a) Moravsko-slezská banka vznikla v roce 1910 jako druhá akciová banka na Moravě. Od roku 1913 fungovala jako ústředí českých záložen kontribučenských na Moravě. Po vzniku ČSR se rychle vrhla do zakladatelské činnosti, prováděla rozsáhlou akvizici vkladů a rozšiřovala pobočkovou síť. Ve druhé polovině roku 1922 však začala ztrácet vklady a následně se ukázalo, že utrpěla rozsáhlé ztráty. Ty nakonec dosáhly 190 milionů Kč při akciovém kapitálu 40 milionů Kč. V letech 1922–1927 byla likvidována Hypoteční a Zemědělskou bankou moravskou.

8. Jakou další významnou ústavní funkci zastával ve 30. letech vrchní ředitel Hypoteční a Zemědělské banky moravské František Staněk?

b) František Staněk (1867–1936) – český agrární politik, který působil jako poslanec Českého zemského sněmu (1901–1907), Moravského zemského sněmu (1906–1918) a říšské rady (1904–1918). Po vzniku Československa byl poslancem Revolučního národního shromáždění a Národního shromáždění (1918–1936; 1932–1935 předseda poslanecké sněmovny), ale i několikanásobným ministrem (veřejných prací, pošt a telegrafů, zemědělství). V letech 1922–1936 zastával post vrchního ředitele Hypoteční a Zemědělské banky moravské.

9. Kdy byla vytvořena Zemská banka pro Moravu?

a) V době Protektorátu Čechy a Morava se okupační moc snažila využít finančních zdrojů veřejnoprávních bank pro účely Německé říše. Na základě vládního nařízení č. 242/1941 Sb. z. a n. byla ze Zemské banky a Hypoteční banky vytvořena Zemská banka pro Čechy a z Hypoteční a Zemědělské banky moravské a Zemědělské banky v likvidaci Zemská banka pro Moravu.

10. Od kterého roku užívala budovu Investiční banka?

a) Úvahy o koncentraci peněžnictví po obnovení Československa se dotkly také veřejnoprávních bank. Ty měly napříště vedle dlouhodobého hypotečního úvěru financovat investice do československého průmyslu. Po komunistickém převratu byl přijat zákon č. 183/1948 Sb., na jehož základě vznikla Investiční banka, n.p. Ta převzala veškerá práva a závazky nejen Zemské banky pro Moravu a Slezsko, ale i Československého reeskontního a lombardního ústavu, Zemské banky pro Čechy – ústřední banky spořitelen v Čechách a na Moravě a Slovenské hypoteční a komunální banky. Od roku 1957 pak užívala budovu Státní banka československá, právní předchůdkyně České národní banky.

Rezervace a další informace
najdete na www.nc.cnb.cz

